

אוניברסיטת תל-אביב, החוג לתולדות האמנות

הציור הרומנטי, שיעור ב.א.

ד"ר רות מרקוס

נושאי הקורס:

1. מקורות ופרשנויות למונח רומנטיקה.
2. האקלים התרבותי בסוף המאה ה-18 ותחילת ה-19: המהפכה הצרפתית, המהפכה התעשיתית, המעבר מראציונאליות לאי-ראציונאליות, חיפוש אחר חויה קוסמית או דתית, חיפוש אחר שורשים לאומיים, ניאוגותיקה, היסטוריציות.
3. הצייר כדמות רומנטית: הגאון, הנביא והמורד.
4. בלייק - משורר וצייר ויזיונרי.
5. תפיסות פילוסופיות רומנטיות.
6. "הנישגב" - ציור הנוף והקשר לפילוסופיה ולשירה הרומנטית (עם הקדמה על מסורת ציורי הנוף, החל מקלוד לורן; הפיטורסקי; "הגן האנגלי" כמקום למדיטציה; "החורבה"; הנוף כחוויה קוסמית או דתית; "על הנישגב" של שילר).
7. ציור רומנטי בגרמניה - פרידריך ורונגה.
8. הנזאראנים.
9. ציור רומנטי באנגליה - טרנר וקונסטבל.
10. הקשר בין המוסיקה הרומנטית והאמנויות.
11. ירידת מעמדו של הציור ההיסטורי; ביקורת חברתית לעומת "אמנות לשם אמנות"; ההיגיון מול מיפלצות הדימיון; נושאים אקטואליים לעומת נושאי "הציור הגדול"; אסקפיזם; אוריינטאליזם; הגיבור החדש.
12. גויה.
13. הציור הרומנטי בצרפת; ג'ריקו.
14. דלקרואה
15. תפקיד הצבע בציור הרומנטי.
16. הציור האוריינטליסטי בצרפת.
17. הסוס וחיות אחרות בציור הרומנטי (פוזלי, סטאבס, ג'ריקו, דלקרואה).
18. התפתחות מאוחרת של הציור הרומנטי: הפרה-רפאליטים והסימבוליסטים.
19. התפתחות מאוחרת של הציור הרומנטי: ציורי נוף בצרפת - מדלקרואה ועד אסכולת ברביזון.
20. רומנטיקה אמריקאית.

ביבליוגרפיה בעברית

- אור, מ., הסופי והאינסופי ביצירות ויליאם בלייק, דיסרטציה, אוניברסיטת תל-אביב, 1989.
- בנימין, ו. בודלייר, תל אביב: טעמים, ספרית הפועלים הקיבוץ המאוחד, 1989.
- ברלין, י. האנושות - בול עץ עיקש, תל אביב: אפקים, עם עובד, 1990.
- ברש, מ., מחשבת האמנות בדורות האחרונים, ירושלים: מוסד ביאליק, 1984.
- גיתה, פרקיס, תל אביב: טעמים, ספרית הפועלים הקיבוץ המאוחד, 1984.
- גיתה, מחיי: פיוט ומציאות, ישראל: הוצאת הקיבוץ המאוחד, המפעל לתרגום ספרי מופת, 1992.
- קריסטלר, פ.א. ומ. ברש, מערכת האמנויות המערבית, ירושלים: מוסד ביאליק, 1990.
- שיחור, ר., ניטשה, עיונים בתרבות המערב, תל-אביב: האוניברסיטה המשודרת, 1992.
- שילר, פ. שירה נאיווית וסנטימנטלית * על הנשגב, תל אביב: טעמים, ספרית הפועלים הקיבוץ המאוחד, 1985.
- שלגל, פ. פראגמנטים, תל אביב: טעמים, ספרית הפועלים הקיבוץ המאוחד, 1982.
- שפר, ה., תמונת חלוו פתוח באמנות התקופה הרומנטית בגרמניה בראשית המאה ה-19, תל אביב, 1984.

ביבליוגרפיה כללית:

- Abrams, M.H., The Mirror and the Lamp: Romantic Theory and the Critical Tradition, New York: Oxford University Press, 1971.
- Athannassoglou-Kallmyer, N., French Images from the Greek War of Independence, 1821-30: Art and Politics under the Restoration, New Haven: Yale University Press, 1989.
- Bate, J., Shakespeare and the English Romantic Imagination, Oxford: Clarendon Press, 1989.
- Beauty, Horror and Immensity: Picturesque Landscape in Britain, 1750-1850, Cambridge: Cambridge University Press (for Fitzwilliam Museum), 1981.
- Bermingham, A., Landascape and Ideology: The English Rustic Tradition, 1740-1860, Berkeley: University of California Press, 1989.
- Bouret, J., L'Ecole de Barbizon et le paysage francais au XIXe siecle, Neuchatel: Edition Ides et Calendes, 1989?.
- Brion, M., Art of the Romantic Era: Romanticism, Classicism, Realism, London: Thames and Hudson, 1966.
- Champa, K.S., The Rise of Landscape Painting in France: Corot to Monet, Manchester, New Hampshire: Corrier Gallery of Art, New York: (by H.N. Abrams), 1991.
- Clark, K., The Romantic Rebellion: Romantic Versus Classic Art, London: J. Murray, 1973.

- The Gothic Revival, an Essay in the History of Taste, New York: Icon ed. Harper & Row, 1962.
- Clark, K Landscape into Art, London: J, Murray, 1949.
- Comfort, A., Art and Social Responsibility: Lectures on the Ideology of Romanticism, London: Falcon Press, 1946.
- Courthion, P., Romanticism, Geneva: Skira, 1961.
- Cosgrove, D.E., Social Formation and Symbolic Landscape, London: Croom Helm, 1984.
- Eaves, M., The Counter-Arts Conspiracy: Art and Industry in the Age of Blake, Ithaca: Cornell University Press, 1991.
- Eitner, L., Neoclassicism and Romantism, 1750-1850: Sources and Documents, vol I & II, Englewood Cliffs, N. J.: Prentice-Hall, 1970.**
- From Delacroix to Cezanne: French Watercolor Landscape of the Nineteenth Century, Michigan: University of Maryland, 1977.
- Gaull, m., English Romanticism: the Human Context, New York: w.w. Norton, 1988.
- German Masters of the Nineteenth Century (introduction by G. Schiff), Exh. Cat., New York Metropolitan Museum of Art (dis. by Abrams Inc.), 1981.
- Goodman, R.B., American Philosophy and the Romantic Tradition, Cambridge: Cambrige University Press, 1990.
- Hemingway, A. Landscape Imagery and Urban Culture on Early Nineteenth-Century Britain, Cambridge: Cambridge University Press, 1992.
- Honour, H., Romanticism, Harmondsworth Middlesex: Penguin Books,rep. 1984.
- Janowitz, A., England's Ruins: Poetic Purpose and the National Landscape, Cambridge Mass.: B. Blackwell, 1990.
- Kroeber, K., British Romantic Art, Berkeley: University of California Press, 1986.
- Romantic Narrative Art, Madison: University of Wisconsin Press, 1988.
- Landscape, Natural Beauty and the Arts, Cambridge: Cambridge University Press, 1993.
- Levin, S.R., Metaphoric World: Conceptions of a Romantic Nature, New Haven: Yale University Press, 1988.
- Lister, R., British Romantic Painting, Cambridge: Cambridge University Press, 1989.
- Lucie-Smith, E., Symbolist Art, Thames and Hudson, 1986.

- Montgomery, D.L., North German Romanticism: Origins and Structural Language in Music, Poetry and Painting, Ann Arbor: University Microfilms International, 1990.
- Redgrave R. and S., A Century of British Painters, Oxford: Phaidon, (1947) 1981.
- The Romantic Tradition in Germany, (an anthology with critical essays and commentaries), London: Methuen, 1970.
- Romanticism and the Sciences, Cambridge: Cambridge University Press, 1990.
- Rosen C. and H. Zerner, Romanticism and Realism: The Mythology of the Nineteenth Century
Art, London: Faber and Faber, 1984.
- Rosenblum, R., Modern Painting and the Northern Romantic Tradition: Friedrich to Rothko, London: Thames and Hudson, 1978.
- Valsecchi, M., Landscape Painting of the 19th Century, Greenwich Conn.: New York Graphic Society, 1971.
- Vaughan, W., German Romantic Painting, New Haven: Yale University Press, 1980.**
- German Romanticism and English Art, New Haven: (for P. Mellon Center) Yale University Press 1979.**
- Romantic Art, London: Thames and Hudson, 1978.**
- Wolf, B. J., Romantic Re-Vision: Culture and Consciousness in Nineteenth Century American Paintind and Literature, Chicago: University of Chicago Press, 1982.

מונוגרפיות

- Bidney, M., Blake and Goethe: Psychology, Ontology, Imagination, Columbia: University of Missouri Press, 1988.
- Bultin, M., William Blake, Cat Exh., Millbank, London: Tate Gallery, 1978.
- Eaves, M., William Blake's Theory of Art, Princeton N. J.: Princeton University Press, 1982.
- Brennan, M.C., Wordsworth, Turner and Romantic Landscape Tradition: A Study in the Picturesque and the Sublime, Ann Arbor: Universitu Microfilm International, 1990.
- Hefferman, J.A.W., The Re-Creation of Landscape: A Study of Wordsworth, Coleridge, Constable and Turner, Hanover: University Press of New England (Dartmouth College), 1985.
- Kroeber, K., Romantic Landscape Vision: Constable and Wordsworth, Madison: University of

Visconsin Press, 1975.

- Gatt, G., Turner: The Life and Work of the Artist, London, Thames and Hudson. 1968.
- Shanes, E., Turner's Rivers, Harbours and Coasts, London: Chatto & Windus, 1981.
- Shusterman R. N., Turner's Use of Reflections in His Landscape Paintings, Tel Aviv University, 1980.
- Cormack, M., Constable, Oxford: Phaidon, 1986.
- Rosenthal, M., Constable, the Painter and His Landscape, New Gallery, 1975.
- Jensen, J.C., Caspar David Friedrich, Life and Work, Woodbury, N.Y.: Barron's, 1981.
- Vaughan, W., Caspar David Friedrich, 1774-1840: Romantic Landscape Painting in Dresden, London, Tate Gallery, 1972.
- Buendia, J., R., Goya, New York: Arch Cape Press, 1990.
- Guidol, J., Goya, Thames and Hudson, 1990.
- Heckes F.I., Supernatural Themes in the Art of Francisco de Goye, Ann Arbor, Mich., University Microfilm International, 1990.
- Licht, F., Goya: The Origins of the Modern Temper in Art, New York: Harper & Row, 1983.
- Wolf R., Francisco Goya and the Interest in British Art and Aesthetic in Late 18th Century Spain, Ann Arbor: U.M.I., 1990.
- Berger, k., Gericault and His Work, New York: Hacker Art Books, 1978.
- Eitner, L., Gericault, 1791-1824, Cat. Exh., San Francisco: Fine Arts Museums of San Francisco, 1989.
- Deslandres, Y., Delacroix, London: Thames and Hudson, 1963.
- Johnson, L., The Paintings of Eugene Delacroix (a critical catalogue), Oxford: Clarendon Press, 1981.

אורינטאליזם

- Jullian, P., The Orientalists: European Painters of Eastern Scenes, Oxford: Phaidon, 1977.
- The Orientalists: Delacroix to Matisse, European Painters in North Africa and the Near East, (ed. by Mary Anne Stevens) London: Royal Academy of Arts, 1984.
- Said, E.W., Orientalism, London: Penguin Books, 1985.

פרה-רפאליטים

- Harrison, R.M., Pre-Raphaelite Painting and Graphics, (rev. and enl. ed.) London: Academy Edition, 1973.

- Hilton, T., The Pre-Raphaelites, London: Thames and Hudson, 1985.
- Pre-Raphaelites, Cat. Exh., London: Tate Gallery, 1984.
- Pearce, L., Woman \ Image \ Text: Reading in Pre-Raphaelite Art and Literature, Toronto: University of Toronto Press, 1991.
- Rose, A., The Pre-Raphaelite (re. and enl. ed. 3rd impression with corrections), Oxford: Phaidon, 1987.
- Stanley, A., The Pre-Raphaelite Landscape, Oxford: Clarendon Press, 1973.
- Watkinson, R., "Pre-Raphaelite Art and Design, London: Studio Vista, 1970.

מאמרים

- Athanassoglou-Kallmyer, N.M., "Romanticism: Breaking the Canon", Art Journal, vol. 52, (Summer 1993), p. 18-21.
- Athanassoglou-Kallmyer, N.M., "Gericault's Severed Heads and Limbs: The Political and Aesthetics of the Scaffold", The Art Bulletin, vol. 74 (Dec, 1992), p. 599-618.
- Birmingham A., "Reading Constable", Art History, vol 10 (Mar.1987) p. 38-58.
- Chan, V., "Rebellion, Retribution, Resistance and Redemption: Genesis and Metamorphosis of a Romantic Giant Enigma", Arts Magazine, vol. 58, (June 1984), p. 80-95.
- Chaudonneret, M.C., "La peinture en France de 1830 a 1848, chronique bibliographique et critique", Revue de l'Art, no. 91, 1991, p. 71-80.
- Cherry, D., "Paradise Lost: Painting of English Country Life and Landscape, 1850-1914", Art History, vol. 12, (Sept. 1989) p. 374-81.
- Finch, C., "Art: American Pre-Raphaelite Watercolors: Fidelity to Nature in the Ruskin Tradition", Architectural Digest, vol. 49. (May 1992), p.130-5.
- Fuller, P., "Art: Victorian Landscapes: Pastoral Vision of the British Countryside", Architectural Digest, vol. 46 (Aug. 1989), p.160-5+.
- Galligan, G., "Rescripting the Sublime", Art International, vol. 7, (Summer 1989), p. 56-9.
- Hadjinicolaou, N., "Art in a Period of Social Upheaval: French Art Criticism and Problems of Change in 1831", Oxford Art Journal (U.K.), vol. 6, pt. 2 (1983), p. 29-37.
- Julia, I., "Romantiques et Pompier", Revue du Louvre (France), vol. 33, p. 5-6 (1983), p.

419-25.

Marchwinski, A., "The Romantic Suicide and the Artist", Gazette des Beaux Arts, ser. 6, vol. 109, (Feb. 1987) p. 62-74.

Marrinan, M., "Romanticism and Realism", Art in America, vol. 72, (Summer 1984), p. 29+.

Mitchell, T.F., "Bound by Time and Place: The Art of Caspar David Friedrich" Arts Magazine,
vol. 61 (Nov. 1986), p. 54-63.

Mitchell, T.F., "Caspar David Friedrich's Der Watzmann: German Romantic Landscape Painting and Historical Geology", The Art Bulletin, vol. 66 (Sept. 1984), p. 452-64.

Mitchell t. and Vaughan, W., "Art and Sience in German Landscape Painting, 1779-1840" (book review), Apollo, no. 139, (May 1994), p. 69.

"Romanticism", Art Journal, vol. 52, (Summer 1993), p. 6-84.

Roth, N.A., "L'Artiste and l'art pour l'art: The New Cultural Journalism in July Monarchy", Art Journal, vol. 48 (Spring1989), p. 35-9.

Rubin, J.H., "Delacroix's Dante and Virgil as a Romantic Manifesto: Politics and Theory in the Early 1820's", Art Journal, vol. 52 (Summer 1993), p. 48-58.

Sutton, D., "Nature and Passion: The Art of John Constable" (preface reprinted from the exhibition catalogue Isetan Museum of Art, Tokyo, 1986), Apollo, ns. 125, Jan. 1987), p. 34-41.

Wallach A., "Romantic Re-Vision: Culture and Consciousness in Nineteenth Century American Painting and Literature", Art History, vol. 10, (June 1987), p. 256-61.

Webb, R., "Terminology in the Salon Reviews of Charles Pierre Baudlaire", The Journal of Aesthetic Education, vol. 27, (Summer 1993), p. 71-84.

Wolterstorff, N., "Philosophy of Art After Analysis and Romanticism", The Journal of Aesthetic Education, vol. 46, (special issue, 1987), p. 151-67., 1970.